

Aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Zwolle
Postbus 10007
8000 GA Zwolle

Zwolle, 12 april 2023

Onderwerp: advies ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp 2023 – 2026

Geacht College,

Hartelijk dank voor uw adviesaanvraag op de ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp 2023 – 2026. Op 22 maart ontvingen we een toelichting op deze agenda. Dat werd door de Participatieraad als prettig ervaren. Hieronder vindt u ons advies.

Algemeen

- We zijn positief over de preventieve aanpak die u in de ontwikkelagenda passend onderwijs nastreeft. Een positief opvoedklimaat is daarbij van groot belang. Wij adviseren u om nog meer oog te hebben voor pesten en buitensluiten van kinderen door de groep en oog te houden voor kinderen waarmee niemand wil samenwerken. Inclusie is blijven werken aan een schoolcultuur waarin iedereen zichzelf mag zijn en daadwerkelijk mee kan doen. Niet iedereen kan meedoen in het onderwijs zoals dat momenteel is ingericht.
- Wees transparant in de voorlichting over het passend aanbod voor leerlingen wanneer ouders en kinderen een schoolkeuze moeten maken. In de coronatijd ging het met sommige kinderen erg goed omdat zij online, vanuit huis konden deelnemen aan onderwijs. We adviseren daarom te kijken wat een kind nodig heeft en daar het aanbod op in te richten en waar wenselijk uit te breiden. Wij adviseren dat de leerplichtambtenaar niet alleen kijkt naar het verzuim maar ook meedenkt en ouders en jongeren laat meedenken over oplossingen zoals hybride lessen of mogelijkheden door op school leerlingen prikkelarme leerplekken te bieden.

Normalisatie

- De Participatieraad ondersteunt de ambitie om te normaliseren. Normalisatie is goed maar voorkom dat kinderen te laat geplaatst worden binnen passend onderwijs wanneer een kind dat nodig heeft. We ontvangen signalen dat dit gebeurt en ten koste gaat van de veiligheid en de leermogelijkheden van leerlingen. Met blijvende schade zoals schoolverzuim, schoolangst en niet tot leren komen omdat het aanbod niet aansluit op de leerling.
- Daarnaast adviseren we u om in te zetten op normalisatie van prestatieverwachtingen van een kind. De lat ligt hoog voor kinderen en jongeren. We adviseren u als gemeente om binnen alle beleidsterreinen die zich richten op de ontwikkeling van kinderen en jongeren, denk hierbij aan sportbeleid, onderwijsbeleid, jeugdgezondheidsbeleid, cultuur en jeugdbeleid, in te zetten op normalisatie van prestatieverwachtingen. We zien graag dat de nadruk ligt op ontwikkelkansen en

mogelijkheden van het kind zonder het te ondermijnen of prestatiedruk op te leggen. Wij adviseren u om ouders in de uitvoering van de verschillende beleidsterreinen uitdrukkelijk te betrekken in de normalisatie van prestatieverwachtingen.

- Stimuleer ook lotgenotencontact onder leerlingen met vergelijkbare problematiek. Leerlingen praten soms liever met leeftijdsgenoten dan met volwassenen. Dit draagt volgens ons bij aan de normalisatie die u voor ogen heeft.
- Soms constateren we dat kinderen medicatie moeten slikken om op een reguliere school te mogen blijven. Medicatie kan een goede oplossing zijn maar is niet voor ieder kind passend. Voorkom medicalisering om kinderen te normaliseren.

Kleinere klassen

- Wij adviseren u om samen met andere gemeenten bij het ministerie aan te dringen, bijvoorbeeld in VNG verband, op kleinere klassen. Kleinere klassen zorgen voor een minder groot beroep op de docent. Daarnaast zijn er minder prikkels en is het aantal kinderen met probleemgedrag kleiner en heeft dit minder invloed op de andere kinderen. Op die manier wordt de draagkracht en draaglast van docenten en kinderen vergroot, waardoor er wellicht ook minder jeugdhulp nodig is. Docenten zijn hierdoor tevens sneller in staat om vroegtijdig te signaleren waardoor verergering voorkomen kan worden.

Maatwerk

- Wij adviseren u om ook in het regulier onderwijs maatwerk te blijven geven. Voor sommige kinderen is bijvoorbeeld Think op school een mooie aanvulling. Anderen trekken zich terug en krijgen in de groep niet de aandacht die nodig is. Veel kinderen geven in de klas niet aan dat er sprake is van armoede of huiselijk geweld. Zij hebben belang bij een andere methode of individuele maatwerkoplossingen.
- Wanneer kinderen opgenomen zijn in een instelling voor psychische problemen of op time-out plekken, krijgen zij vaak wel een aantal uren per dag onderwijs. Helaas sluit dit niet altijd aan bij het niveau van het kind. We adviseren u hier alert op te zijn.

Ambities en doelen

- De Participatieraad ondersteunt de ambities en doelen die u nastreeft in de ontwikkelagenda deel 2 2023-2026.
- Bij punt 4 schrijft u: Gemeenten en onderwijs maken naar elkaar expliciet wat wel en wat niet kan vanuit respectievelijk wet- en regelgeving voor (speciaal) onderwijs en sociaal domein/jeugdhulp. Wij adviseren u gebruik te maken van de ruimte die de wet biedt om kinderen datgene te bieden wat nodig is en soms zijn dat de grenzen van de wet.

Leidende principes

- De Participatieraad onderstreept de principes die u hanteert. We zijn blij te lezen dat de u de eigen omgeving betreft om tot oplossingen te komen. Om kinderen/jongeren weer mee te laten doen en in gezamenlijkheid met het gezin, kind en professionals onderzoekt wat er nodig is en wat aansluit bij de persoonlijke behoefte. Zo zorgt u ervoor dat de ouder/het kind zelf weer aan het roer komt of aan het roer blijft, vanuit een gelijkwaardige benadering.

Ondersteuningsteams

- Wij adviseren u om te beschrijven wanneer de ondersteuningsteams in actie komen en bij wie het initiatief ligt. Heb daarbij ook aandacht voor een warme overdracht en continuïteit in hoe er op een kind gereageerd wordt.
- We vinden het essentieel dat de ouders en kinderen betrokken worden bij het opstellen van het advies van het ondersteuningsteam. Ga in gesprek met ouders en leerling om hun behoeftes en struikelpunten in kaart te brengen. Betrek hierbij indien mogelijk ook het netwerk van het gezin. Niet alle ouders zijn even mondig en niet elke leerling heeft even goed inzicht in zijn eigen problematiek. Zorg dat in dit gezamenlijk gesprek het belang van de leerling en het welbevinden van de leerling voorop staat. Dit voorkomt conflicten en werkt beter voor een goede uitkomst. Wij adviseren om in te zetten op onafhankelijke ondersteuning voor ouders of kinderen. We ontvangen signalen dat ouders de school ervaren als de 'machthebber' in het geval het niet goed gaat met hun kind, in plaats van dat er een evenwichtig overlegsituatie plaatsvindt waarbij ouders proactief betrokken worden. Onafhankelijke ondersteuning kan dan helpend zijn.
- Vertrouwen is een belangrijke basis. Het is goed om dit naar elkaar uit te spreken.
- Kijk of er gezinsomstandigheden spelen die verzuim, slechte cijfers en/of probleemgedrag veroorzaken. Bijvoorbeeld armoede, huiselijk geweld, alcoholmisbruik van ouders of echtscheidingsproblematiek.
- Een goede overdracht naar andere docenten en naar docenten van het volgend leerjaar is erg belangrijk. Nu moet er dikwijls een verhaal opnieuw verteld worden omdat het onbekend is. Zorg ervoor dat er niet alleen een papierenoverdracht is met cijfers e.d. maar praat elkaar periodiek bij.
- Zorg dat er docenten zijn met kennis en ervaring omtrent GGZ-problematiek. Dit helpt om bij probleem/gedrag de hulpvraag achter het gedrag te zien.
- Goed dat u een Zwols OT academie wilt oprichten. De Participatieraad adviseert u te omschrijven hoe u dit inricht. We worden hierover graag geïnformeerd. Daarnaast worden we graag geïnformeerd over de uitkomsten van de evaluatie van de OT-academie.

Arrangeren rondom leren

- Bij punt 11 van de alinea 'arrangeren rondom leren' schrijft u dat de gemeente voor schoolbesturen duidelijk maakt welke vormen van jeugdhulp niet nodig zijn of niet werken door het project afbakening jeugdhulp en de uitkomsten daarvan te bespreken in LEA. Wij zien graag omschreven wat u hiermee bedoelt. Wij adviseren passende hulp voor een kind mogelijk te maken wanneer dit nodig is en scholen hier een zekere vrijheid in te geven als dit een kind ten goede komt.

Perspectief ook voor nieuwkomers

- Op pagina 10 schrijft u over de Internationale Schakelklas (ISK). De Participatieraad ontvangt signalen dat er te weinig ISK's en te weinig leerkrachten zijn. De consequentie daarvan is dat leerlingen die gebruik maken van een ISK veel te laat instromen in het reguliere onderwijs. Dat biedt minder perspectief voor nieuwkomers. Wees u als gemeente bewust dat als u te laat leerlingen in kunt laten stromen dat dat consequenties heeft. Wanneer jongeren inmiddels 18 geworden zijn kunnen ze niet meer in het regulier onderwijs instromen. Wij adviseren u te investeren in ISK's en de toeleiding van nieuwkomers.

- Verder adviseren we u ook om het ondersteuningsteam bij het ISK in te zetten en daarnaast gebruik te maken van de cultureel mediators van Nidos. Dit zijn ervaringsdeskundigen die kinderen en jongeren kunnen ondersteunen.

Evaluaties

- In 2024 volgt een evaluatie van de proeftuin dyslexie. Hierover worden we graag geïnformeerd. Daarnaast worden we graag geïnformeerd over de uitkomsten van de jaarlijkse bespreking van de LEA en adviseren we bij deze jaarlijkse bespreking ook leerkrachten, ouders en jongeren te betrekken.

Tot slot

- In ons advies over het onderwijs kansenbeleid en de strategisch onderwijsagenda adviseerden we de inzet rondom de NPO gelden te borgen. We zijn blij te lezen dat de schoolbesturen en gemeente afspraken maken hoe ze inzet op scholen, die aantoonbaar bijdraagt aan de gestelde doelen voor het terugdringen van onnodig beroep op specialistische jeugdhulp en/of vormen van Speciaal Onderwijs, na afloop van NPO gaan continueren.

Mocht onze reactie aanleiding geven tot vragen of opmerkingen dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet,

Aljona Wertheim
Voorzitter Participatieraad Zwolle